

SAMI USTEB.

No. 1.

Januar manost 1901.

3ad jakkodak.

Ibmelbalolas guoratallamak.

IX.

Go Ibmel, min bæstamek, arbmogasvuotta ja rakisvuotta olbmuidi almostuvvui, de læ son, i dai vanhurskesvuotta dagoi diti, maid mi læimek dakkam, mutto su vaibmolaðesvuodas mielde bæstam min oððasistriegadæme lavgo bokte. Tit. 3,4.5. Dam lavgo bokte læk mu suddok erit bassujuvvum, ja oðða ællem læ munji addujuvvum. Dastgo gasta dugjo suddoi andagassi addujume, bæsta jabmemest ja bærgalagast erit ja adda agalas ællem sigjidi buokaidi, guðtek oskuk Ibmel sane ja loppadusa. De dat læ mu jeððitus, go mu oamedovddo vaiddal ja dubme muo, atte Ibmel læ valddam muo su mannes dam basse gasta siste ja læ addam munji andagassi buok mu suddoid. Nuft gukka go mon oskom dam sane, maid Ibmel addi munji gasta siste, de læ must dat, maid sadne loppeda. Dat læ mu jeððitus, go mon læm ruosa vuolde, ja buoklagas gillamusak deddek muo, atte Ibmel læ mu aæe, ja mon læm su manna, ja jos son doalvvo muo ovdulazat, de almake doalvvo muo audogasat. Dat læ mu jeððitus jabmem-boddo siste, atte Ibmel gasta siste læ addam munji ællem, maid jabmem i mate dussadet. Jos mon vela jamam, de galgam mon almake ællet ja manemus bæive ouddan mannat ællem bajasæuozzelæbmai. Mutto go Ibmel su stuora rakisvuodas bokte læ dakkam muo ællen, de im mon aigo vela ain ællet jesaldsesam, mutto mon aigom ællet sudnji; im mon aigo rakistet ja balvvalet suddo, mutto mon aigom rakistet ja balvvalet mu aæam, gutte læ almin, buttestet jeæam buok oaze ja vuoina duolvain ja ollasuttet mu bassendakkujubmam Ibmel balo siste. Gitos lekus dudnji, rakis Ibmelam ja aæa-

æam, du stuora armo oudast. Adde muo bisotuvvut mu gastam arbmoi ja varjaluvvut osko siste gidda loapa ragjai! Amen.

Aæe, Bardne, Bassevuoign',
laidde muo du gieðainad!
Bisot muo du famoinad
gasta littoi mannanad,
vai mon, rakis Ibmelam,
gæsa ælam, jamam mon,
agalažat gitam du!

J. N. Skaar.

Uvsa oudast.

„Gææa, mon æuožom uvsa oudast ja goalkotam!“ Guðe uvsa oudast? Du vaimo dappujuvvum uvsa oudast, don suddolaš olmuš, du vaimo, mi læ nuft duolvvaduvvum, sevnujattum, buossoduvvum, nuft amas Ibmei ja bassevutti, ja mi nuft saggarakkan darbaša, atte muttom oazžo sisabæssat ja dam nubbastuttet, laiddit dam ruoktot fast Ibmel lusa ja dakkat dam buttesvuoda, rakisvuoda ja rafhe orromsagjen.

Gi læ dobbe uvsa oudast æuožžomen? Du buok buoremus usteb: Son, gutte juo læ dakkam du oudast, maid i oktage æra mattam ige dattom dakkat, addam su hægas soavatusmaksen du suddoi diti. Dat læ du bæste, gutte læ dobbe æuožžomen.

Moft son goalkot? Su sanes bokte, mi juo mannavuoda rajest læ du miela vuollai bigjujuvum. Su ællemlaiddimes bokte, go son varjal du hæga ja du dærvasvuoda daihe buocalvasa ja morraši bokte muitot dudnji dam ædnamlas ællema nokkavasvuoda birra. Su Vuoinas bokte, go son bajasbokta ja moridatta, cuigod,

gæsot ja laidde suddogasaid jorggalæbmai, andagassi addujubmai ja rafhai. Ja sæmma lakkai, go son cielggaset tæjeta dudnji, atte don dussefal darbašak vuostaivalddet dam armo, maid son falla dudnji, saddam varas audogassan.

Manne son goalkot? Dainago du sielo rakist, dainago dam bæstet halid. Daidak den dal nuft gukka juo læt dappam ja buđđom su ouddi; mutto i læk su miela mielde luoitte ječas erithoigaduvvut. Son læ dal barggam ja gillam nuft ollo ravastam varas dudnji alme uvsa, atte son i aigo erithæittet, ouddalgo maidai donge læk ravastam du vaimod uvsa su ouddi. Damditi son opeti goalkotæmen læ.

Barga gulddalet su goalkotæme! Ravast ja luoite su sisa! De son aiggo sisaboattet ja orromsaje valddet du lutte. De son aiggo golgatet su ječas rakisvuoda du vaimo sisa. De son aiggo addet du sillui ja oamedovdoi rafhe su divras varaides bokte, mak buttestek du buok suddost erit. De son aiggo ješ du fabmo læt ja addet dudnji vuoto sikke mailme, suddo ja Sattan bagjel. De son aiggo du jeđđit dain lossis beivin ja addet dudnji ællema duotta ilo. De son aiggo ravastet dudnji alme hærvastvuodaid ja dakkat du dam likkoi oasalažžan.

Satakgo biettalet daggar guose sisa luoitemest? Jurdaš, man eađalikkotæbmen don saddasik, jos son eritmanasi fast alma šat goassege goalkotkættai! Luoite su sisa, ouddalgo mendo manjed sadda!

Landstad no. 208.

Nuotta: L. M. L. koralgirje no. 75.

1. Moras ja illo, dak jotteba ovtast, likko ja vahag maid' vuorosga miel. Buorek ja bahak læk gulatam-muddost, bæivaš ja balvak fast aigesek miel.
Don dussidrak
davj' rakistak;
aiv' alme sist buok bissuk ainasrak.

2. Dabe don bissovaš likko ik gavna;
morraša buokai lutt' oainak gal don.

Davja vel ævllamus olmusge oaidna
vaimos læt devddujum bakčasin on.

Gillajek gal
man mađe fal;
morraša almest don oaine ik gal.

3. Valddogasvuotta ja aigalaš ælok,
fabmo ja gudne ja riggodak maid'
allaget oaive gal guoddaset dattuk,
mutt' Ibmel su famoines javkkada daid.

Dab' oainak don
buok dussamen,
mutt' ællema gal almest bissomen.

4. Basteles lanjainge liđid don gavnak;
hærvvamus rasinge mirkko maid læ.
Ruoksadis nieraid vuold' vaimokge varddek,
go likkotesvuotta oudast ain læ.

Dab' æđnam ald'
læk vaddok gal;
mutt' alme sist æi vaddok vaived fal.

5. Biekkot mon æmbo gal dal im sat aigo,
jos vela gillatge galgasim ain;
dakkusek morrasak ain gal sin dago,
suorgganet almaken aigo im dain.

Mu morrasak,
buok jabmek dak,
ja illon nubbastuvvek ainasrak.

6. Bavčas dal jorgidet galgga mu illon;
hætte maid' galgga mu vækken læt dab'.
Vaivasvuott' einada riggeslaš garvoin;
hægjovuott' rievddasa fabmon fast dobb'.

I gađasvuott'
mu æmbo duot',
go almi sist mon lavlom ođđa nuot'.

7. Šaddus mu oasse, manlagačen saddaš,
moft vel mu ače dam suovasi læt;
josjoge bahavuott' vela ain datuš
su bæčavuodaines muo hævatet,

dak baddagak
buok guorranek,
go almi vækk' sin famoin jienadek.

O. Th.

Guokte jabmem-buocalvasa
vællamsaje.

Muttom hæjos orotagast (viesost) vællai okta boares Skotalas (Skotlanda) pappa. Su vuovtak legje vurjom ja turgudam, su likke læi šad-dam roavtesen; mutto su gallo læi sikke allag ja govddag; su duođalas ealmek læk særradak ja eadabakkijægjek; su njalbme orro mojeld, ja vai-ko vel son læ juo hægjo ja gosi jabmemen, de almaken sust læ mašolas habme. Gææalekop dal sarnodet suina ja jærrat sust:

„Rakis pappa, oskokgo don, atte don læk jabmemen?“ Dalle son gææa du ala mašolas-vuođain, ja hiljaæet vasteda: „Duođai, mu uste-bam, mon læm dorvolaš; dastgo jos jamiçam, de galgam mon læt Ibmel lutte; jos mon elicam, de aiggo son læt mu lutte.“

Vulgop dal domgis hærvas vissui. Go mi loaidastep sisa ovta eabbat einauvvum orotakki (kammari), de gavdnap mi muttom alla person, giesatuvvum liegga gavte sisa ja eokkamen vuot-tomstuolo alde. Son læ maida hægjo ja jabme-men; mutto su ealmi euvogas læ staðesmættom, ja son orro læme dego okta daggaraš, gæst i læk duttavaš miella. Gææalekop mi maida sust jærrat ovta gaaldaga: „Don hærras olmai, Gibbon, manlagaæn orro mailbme dal læme du oudast?“ Romalaš rika eæpes historiaealle (dastgo son dat læi) earvvi ealmides okti oanekaš boddi; de fast rabasti son daid, ja lossa suokatusain vastedi son: „Buok gaidda erit. Go ruoktot guvllui aige mon gæeam, de oainam mon, atte buok læ erit javkkam; go oudas guvllui aige mon gæeam, de orro buok læme sævdnjad ja alma dorvotaga.“

„Mi avkid dast læ olmui, jos son vuoitta obba mailme, mutto vahagatta su sielos?“

O. Th.

Duottavuotta sardno min siste
alma sani šlamataga.

Sarno, Hærra; dastgo du balvvalægje gulla.
(1 Sam. 3,9). Mon læm du balvvalægje. Adde

munji jierme, vai mon dovdasim du duođastusaid, sojaldatte mu vaimo du njalme sadnai, divte du sanad gææat mu sielo ala dego suolne. Boares aige celkke Israel manak Mosesi: „Sarno don minguim, ja mi aiggop gullat; mutto allus Ibmel sardnu minguim, amamek mi jabmet (2 Mos. 20, 19). Im dam lakai, Hærra, im dam lakai mon rokkadala; mutto sagga æmbo mon rokka-dalam vuollegasvuođain ja halidusain nuftgo profet Samuel: Sarno, Hærra, du balvvalægje gulla. Allus duššefal Moses, allusek du profetak sardnu muina, mutto sarno don je s, Hærra, mu Ibmelam, don, gutte bajasæuvvgijik buok profetaid. Dastgo don satak vissa alma sintaga ollaset oapitet mu; mutto æi si sate alma dutaga maidege dakkat.

Si sattek galle diktet sanid euvogjat, mutto æi dakkat mu oasalazžan Vuigni. Si sardnuk burist, mutto go don orok javotaga, de æi si likkat vaimo. Bogstavaid addek si migjidi, mutto don almostattak dai oaivvel. Si ouddanbigjek eiegosvuođaid, mutto don addak eovddaga, mi ravasta dam dappujuvvum. Si muittalek bakko-mid, mutto don addak famo daid doallat. Si eajetek gæino, mutto don væketak dam mielde vagjolek. Si sardnuk duššefal min olgobælde, mutto don oapatak ja euvvgik vaimoid. Si lak-tadek, mutto don addak saddo. Si euvvuk belji sisa, mutto don addak sigjidi jierme, gudek gul-lek.

De allus sardnu munji Moses, mutto don, Hærra, mu Ibmelam, don agalaš duottavuotta, amam mon jabmet ja saddat alma saddotaga, jos mon duššefal ravvijuvvum olgoldasat, imge lieg-gan siskaldasat, amam mon dubmijuvvut dam sanest, maid mon læm gullam ja im dakkam, dovddam ja im rakistam, oskom ja im vurkkim.

Damditi sarno, Hærra, du balvvalægje gulla; dust læk agalaš ællem sanek. Sarno munji, vai mu siello jeđdijuvvusi, mu ællem buoreduvvusi, ja don ožusik dam diti maidnoma, ramadusa ja gudne agalaš aiggai.

(Thomas a Kempis mielde).

Ibmela luodak.

Guokte matkalaža jodiga ovtast. Oapes læi ibmelbalolas olmai ja lavi muttominn eibbides ala luottadet ja rokkadallat Ibmeli.

Nubbe fast algi bilkkedet ja celki: „Manne rokkadalak? Mast dieđak, atte Ibmel læ?“

Olmai vastedi: „Muitakgo, dallego moai sidast vulgime, mast don dittik, atte olmuš læi min vieso mæddel mannam, i gumpe?“ „Oidnim dieđostge olbmu luodaid muottagest, olbmu luodak æi læk nuftgo gumpe luodak.“

„Riekta; gæca birrad, don oainak bæivača ja nastid, varid ja muoraid, dak æi læk olbmu luodak.“

Darolas bibalsærve

84ad jakkegirje læp mi dal ožžom. Mi oaidnep dast, atte særve dam jagest 1899 læ biđgim 28108 bibbala, 22396 ođđa testameta ja 4398 æra bibaloase, okti buok 54992 girje obba min ædnama mietta. Dam jage 1816 rajest, go bibalsærve vuodduvui, læ dat dal okti buok vuovddam ja addam 865,551 basse girje.

Dasa vela bottek buok dak girjek, maid Britalas daihe Engelas bibalsærve læ prentedattam min gilli.

Britalas bibalsærve, mi læ bibbala prentedattam 400 arvo gilli, læ vela ain dat buok stuoremus bibalsærve mailmest. Mannam jagest dat læ biđgim obba mailme mietta 5,047,792 basse girje, særve algo rajest (1804) 165,057, 185.

I dussefal min mailme-oasest, mutto maidai buok æra mailme-osin dat bibalsærve læ barggamen. Afrikast ouddamærka diti, „dam sevdnjis ædnamest“, læ dat juo 100 moaddelagas gilli bibal-osid jorggalattam. Uganda-ædnamest, mi moadde jage dassa læi baken-ænam, læk dal 80,000 biballokke. I oktage særve adde nuft ollo nuvta go dat særve. Engelas soaldatak, guđek læk Boarsoađest scattam, læk ožžom 126,000 basse girje, ænaš oase dafhost nuvta.

Maidai katolikalaš ædnami sisa, gost bibal muđoi læ adnujuvvum varalaš girjen, mi i oazo

olbmui gitti addujuvvut, vigga dat særve buktet su bibbalides olbmui ječaidæsek gilli. Franskarikast, ouddamærka diti, læ dat mannam jagest vuovddam ja skænkkan addam 61,349 basse girje, ja Franskalas bibalsærve læ dam sæmma jagest biđgim 144,228. Dam mailmeoakkem aige, mi dam gæse læ læmaš Franskarika oaivvegavpugest, Parisast, læ dat sæmma særve nuvta biđgim 400,000 girje.

Belgiast, gost 65 jage dassa bibal læi masa aibas amas girje, læk mannam jagest vuoddujuvvum 28500 basse girje.

Østerrika-Ungarn ædnamest, mi dam ragjai læ læmaš masa buttes katolikalaš ænam, jorggalisgottek ænebuk ja ænebuk Luther osko bællai, ja æneb ja æneb bibbalak vuoddujuvvujek.

Italiast, gost katolikalaš girko oaivvamuš, pave, ješ læ orromen, ja gost daiddemættomvuotta ja vasalasvuotta bibbal vuostai stuoremus læ, vela dobbege læk mannam jagest vuoddujuvvum masa 100,000 basse girje.

Spaniast sæmmalakkai. I væket barggat bibbal vuostai; jos fal læ sisabæssam, de dat dasto ješ rakad aldsestis gæino.

Vela Ruossa-ædnamest ja Sibiriastge bieđgan bibal æmbo ja æmbo, vaiko dobbe læk harbmad ollo, guđek lokkat æi mate. Dam stuora rikast Asiast, man namma læ India, ja mi læ Englanda vuolde, vuoddujuvvujegje mannam jagest bagjelaš bæll' million basse girjek.

Maidai Kinast, gost dal læ daggar vašše buok Europalažai vuostai, læ barggo Ibmel sane videdæme oudast saddadam burid saddoid. Dussefal Britalas bibalsærve læ dobbe mannam jagest vuovddam masa ovta million girjid. Dal læk Kinast bagjelaš guokte duhat amas missonæra (olbmak ja nissonak) æreb kristalaš Kinalas sardne-olbmai, ja almaken — mi dat læ nuft ædnagidi? Alma juokke njæljad manna, mi rieged obba mailmest, oaidna bæive æovggasa Kinast.

Maidai Ruottarikast, Dannemarkost, Duiska-ædnamest, Hollandast, Skotlandast ja æra ædnamin læk daggar bibalsærvek, ja buokak barggek stuoreb ja stuoreb buristsivdnadusain.

Bibal læ Ibmel sadne. Mutto Ibmel sane mielde cuovvo Ibmel bestujubme, dat, maid mi olbmuk buok ænemusta darbasep. Gi damditi i berrise væketet dam bargo?

Skuvlla dain sækkanam
giellakredsain.

Skuvllamanak æi oazo dabe Finmarkost dam dieđo, maid æra maddeb baikin ožžuk, erinoama-æet dain kredsain, gost Samek ja Suomalazak orromen læk. Ašsen dasa læk buok oudemusta dak 3 sækkanam giela, mutto maidai gukkes skuvllagæidno, gæfhevuotta, loikasvuotta ja baha miella skuvla vuostai ja hæjos skuvlla-occam, mi cuovvo dam mielde.

Min alemus skuvllagææce, girkkoministar Wexelsen, læ damditi arvvaladdam moddin oapes ja doaimalas olbmain, namalassi skuvlladirektorain Aas, skuvlla-olbmain Jakobsen, doaktarin Moen ja seminar-oudastcuožžoin Qvigstad — dam birra, moft buoremus lakkai oudedet ja væketet skuvllabargo, vai manak ožuse stuoreb avke skuvllamannamest go dal.

Dak skuvlla-asatusak, mai birra dak olbmuk arvvaladdam læk, legje: 1/ Jogo berrise rakaduvvut ođđa skuvlak dai smavva manai diti?

Dađemielde go dabe Finmarkost manak davjemusta æi boađe skuvlli, ouddalgo læk 8-, 9- ja vela 10-jakkasažak, aigguk gææcalet, jogo i sadase buorebun, jos šaddase æmbo ođđa skuvlak aito smavva manai diti, gosa maidai 6- ja 7-jakkasažak, guđek dal æi læk skuvlli gædnegasak, æktodatolažat ja alma mange vaddesvuoda- ja unokasvuodataga mataše boattet — dieđostge dussefal dobbe, gost skuvllastivrre dai smavva manai ædnagvuoda diti lokka daggar æktodatolas skuvlaid vuogasen ja darbaslažžan.

2/ Jogo berrise rakaduvvut ođđa stuora skuvlladalok, gost buok dak boarrasæbbo manak, guđek læk stuora skuvlli gullamen, ožuse, nuft gukka go skuvlla bistas, sikke orromsaje, oapatusa, borramusa ja æra darbaslas diksom?

Jurda læ dalle, atte daggar borramusskuvlain manak æi galga jeca diksot ječaidæsek, vuos-

sat, bassat j. n. v., mutto atte skuvlla ješ galga juokke dafhost morraša adnet sin oudast.

3/ Jogo berrisi dollujuvvut skuvlla daidi raves nuorra olbmuidi? Daggar skuvlak galgase diettelassi læt æktodatolažak, ja dak nuorak æi oazžot dussefal girjedieđo, mutto maidai oapatuvvut daggar dagoidi, mak lifee bæivalas ællemi avkalazak, ouddamærka diti: giettaduogjai j. n. v.

4/ Jogo skuvlla-olbmai balkka berrisi buoreduvvut, jogo berrise ædnama oazžot, vai oruse gukkeb aige juokke baikest?

5/ Jogo gææcam skuvla bærrai berrisi angeræbbun ja buorebun šaddat?

Skuvlla læ avkalas ja darbaslas asatus. Dam buok jiermalas olbmuk berrise arvvedet. Damditi dat, gutte læ skuvla vuostai barggamen, son bargga maidai su jecas manai buoredile vuostai.

Lifei damditi savvamest, atte buok vanhemak, go dak ođđa asatusak bottek, aiguse daid burist vuostaivalddet ja addet daidi dam væke, maid ansasek, vai skuvllabarggo doaimatuvvuš giappaset ja alma vuostehagotaga, sikke stuora ja smavva manaidi duotta avkken.

Ucca girkuš.

Bagjen fielttest girkkko cægga,
gææca vuolas læge mielj;
vuollen savcca-gææce-gandas
virsad gididi olgobæld.

Girkkko-biello, likasalbma
arket gulluškoatteba;
gandas hæitta virsadæmest,
gææca bajas ja gulddala.

Dobbe olbmuk havddai luittek
daid, gæk lægest ilost læk.
Dudnji maidai, gææce-gandas,
okte olbmuk nuft lavlodek.

(L. Uhland).

Mavsatæbme.

Rængga læ rivtares sorbmim suole,
ja riggudak moadat su vaimo-vuole.

I oktage caidnam su bahas mæno,
ja rubmas son vuojoti guovddo dæno.

Son garvvod su harniska, ige bala,
ja njuikke su isedes heppus ala.

Mutt' aido læ ridimen salde rasta,
de orosta hævos ja vašest gasta.

Dat mavsatet aiggo su bahas mæno
ja balkest su gukkasi guovddo dæno.

Son vuogja ja raivvo, vai gaddai bæssa,
mutt' ruovdde-bivtas su bodnai gæssa.

(L. Uhland.)

Mo adde sane samegiel-avisai birra.

Golbma loge jage arvo dastouddal olgus boði okta samegiel-avisa, man namma læi Muittalægje, ja man olgus-adde læi lænsmanne Andreassen Buolbmagest; dat prenteduvvui Čaccesullu (Vadsø) gavpugest. Dat boði olgus ovta gærde manost ja læi bæle arvo „Sami Usteb“ ja „Nuorttanaste“ sturrodagast. Jakkodak mavsi 2 oarta ja 6 enkal (kr. 1,80). Dam sistdoallo læi ænas oasest dapatusai birra Finmarko ædnamhærra gieldast, mutto muittali maida duom ja dam dinga birra olggo-ædnam dapatusain. Dam olgus-addest læi æppedkættai dat oaivel ja halidus atte oazžot maida daggo bokte Same-albmuga bajeduvvut bajas diettemættomvuoda siste. — Mutto daŕe bahabut læi „Muittalægjest“ dussefal oanekas aige; dat farga bissani olgusboattemest, man siva gææld, dam im dieŕe. Okta siva daidi læmas gal dat, atte ollo Samek æi ožžom obba dieŕoge dam blaŕe birra; — ja vissa læi gal datge sivva, atte dak, guŕek ditte, æi fuollam dam abonerit (oastet); ja damditi fertti bissanet. Dam olgus-adde i daiddam gal oktage sattam sivatet; dastgo son læi, daŕemielde go

mon dittim, arvost adnujuvvum olmai maida Sami gaskast.

Dal fastain, go lakka golbma loge jage dam rajest læk gollam, de læk guokte æra avisa alggam olgus-addujuvvut samegilli, namalassi „Sami Usteb“ ja „Nuorttanaste“. — Moft dai namatuvvum blaŕiguim gævas, i læk buorre diettet. Mutto jos vela nuftge gævas, atte dak oazžoba sæmma oase, go „Muittalægje“ oazoi, de i galle læk dal dam sivast, atte Same-albmug læ diettemættom dai harrai. Jos dak fertteba bissanet, de læ sivvan væltekættai dat, atte abonentak (oastek) læk uccan. Galgasi galle mai dal duostat dam stuorra doaivvaga adnet, atte maida Same-albmugest dal læ æmbo halolašvuotta ja occalæbme dieŕe ja oapo maŕŕai go golbma loge jage dastouddal; ja muttom muddoi læ dat duotta; mutto bæivalas fuobmasæbme nubbe bælest æajeta maida, atte vela ain læ ollo slieddasvuotta ja fuolatesvuotta dam dafhost. Go mon jurdasam duŕse dam, atte go dam jage algost æi læm æmbo go guokte æuode arvo, guŕek legje abonerim „Sami Usteba“, — Nuorttanaste abonentai logo im dieŕe, — de dallan boatta munji maida dat jurda, atte æigo Same-albmug gaskast lækge dassaŕi vel læmas obbanassi æmbo go guokte æuode arvo, guŕek halidegje samegiel-avisast lokkat muittalusaid sin jeŕaidæsek gilli. Maida go mon olbmuidi læm sardnom „Sami Usteb“ birra, de ænas oase dafhost læm ožžom dam vastadusa: „Na, gal dat dal lifei gal.“ „Læ must galle læmas dat oaivel; mutto i dat dal goit læk vel saddam.“ Soabmasak læk maida vaiddam varetovuoda bagjel, soames læ maida arvvalam, atte dat boatta nuft vuorjet, duŕse ovta gærde manost.

Dak sanek æi oro gal mu mielast læmevuokkasak æallet, ja æi daide galle buokain adnujuvvut heivolazžan, dainago dak orruk, dego lifei hæpasuttujume sardnome Same-albmuga ala; mutto im mon damditi læk dattom guoŕdet daid æalekætta, damditi go aŕse læ, nuftgo dast celkkujuvvum; — ja datom vela dasa muitotet domboares sadnedajatusa: „Son, gæst hallo i læk, gavdna oppet juoidaid aggan;“

nubbe vel: „Dam, gæst hallo læ, i cagga mikkege.“

Duotta dat galle læ, atte sikke „Sami Usteb“ ja maida „Nuorttanaste“ olgusboatteba dussefal ovtain nummarin manost; mutto dat maida læ duotta, atte i ovta kruna ige gavcelok evre oudastge sate ollo vuorddet jage gukkodaga sisa. Ollo darogiel-avisak læk maida alggam dam lakkai, olgusboattet dussefal ovtain nummarin manost; mutto daðemielde go abonentak læk lassanam, de daðemielde læk maida avisak sikke sturrom ja davjebut olgusboattam. Ja dat læ maida gæpas arvvedet, atte maðe æmbo abonentak, daðe buorebut avisa olgus-adde satta sikke stuoredet daihe maida davjodet avisa ja dam lakkai buorebut duðatet su lökkides.

Manditi mon læm eallam dam moadde sane, læ damditi atte gææalet avæot ænebuid riebmat doallat samegiel-avisaid, nago dasto buore likkost davjebut olgusboaðase. Asse galle læ nuft, atte ollok nuorra gærdest dal addijek darogiela ja daggo bokte sattek darogiel-avisai bokte oazžot sin dieðohalidusaidæsek duðatuvvut; mutto lika burist mon savam, atte maida nuorra gærde berredast læt vækken oazžot avisa bissot ja, jos vejolas, davjebut olgusboattet, vai maida dat boarasæb oasse albmugest, gæk æi adde darogielast maidege, ozuse daggo bokte lokkat duom ja dam birra sin jecaidæsek gilli; dastgo mon jurdašam nuft, atte æp mi oktage berre ællet dussefal damditi atte duðatet min jecaidæmek halo dieðo harrai. Okta albmug læ dego okta stuorra dallo, mast buokak læk servolazak, nuftgo maida oasalažak buok dingaidi, addimest nuft, atte sikke ilok ja morrasak, sikke buorek ja bahak, sikke havskudaga duðatusak, nuftgo maida vaillevuoðak ja occalæmek læk oktasazak buokaidi.

O. Th.

Gagjomskøita cuovkkanam.

Dam garra stormast, mi desember mano algost læi dabe Finmarkost, agjujuvvui gagjomskøita „Nordland“, mi læi Kelvikast orromen, gaddai ja cuovkkani bavti vuostai. Asse dam

likkotes dpatussi læi, atte dat biettali jorgidæmest, go dat læi hamanest olgus slavatallamen. Illa olbmuk gagjujuvvujegje. Masa buok gavni-dæsek si masse. Čacce ja doajatas læi nuft garas, atte buokrakkan moadde minutast læi smavva bittan saddam. Dal eski vuvdjujuvvui dat, mi læi baccam, 10 kruvna oudast. Dallego oðas læi, mavsi dat sæmma skøita 10,000 arvo kruvna. Dal barggek juo ruðaid eoagget oðða skøitai. Okta olmai læ juo addam dasa 1000 kruvna.

Kristianiast orruk dal 225,729 olbmu.

Tromsast orruk dam mañemus olmuslokkam mielde 6955 olbmu, Hammerfestast 2298.

Kinalažak læk dal vuollanam dai Europalas stuorafamoi gaibadusai vuollai. Arvostnai sadda nabbo dalle dal rafhe Kinast.

Boarak æi dato vela vuollanet. Maidai æra baikin Madde-Afrikast gullujuvvu rafhetesvuoða birra, nuft atte orro, dego Kitchener, gutte dal læ Engelas oaivve-general dobbe, ozusi ain gukka aige vaive, ouddalgo rafhe sadda.

Kristianiast ožžuk dal buok albmugskuvllamanak nuvta gaskabæive-mallasid, jos dattuk. Dat maksa gavpugi dal masa 200,000 kruvna jagest.

Nuftgo ouddal juo læ muittaluvvum, læk Spitsbergast gavdnum valjet kolak. Dal jurdašek moaddelagas fidnosærvek sikke Hammerfestast, Troandemest, Kristianiast ja Tønsbergast olbmuid dokko saddit gææalam varas, jogo æi dobbe mataše skappot migjidi halbeb kolaid go Englandast. Lokkjujuvvu, atte kolak buorek læk.

Oðða jage ija dollujuvvui buok gieldain min ædnamest ibmelbalvvalus gittem varas Ib-mela dam 19ad jakkeæuoðe oudast, mi dal læ maunam, ja rokkadallam varas su buristsivnadusadam 20ad jakkeæuoðe bagjel, mi 1as januar 1901 algi.

Birgen.

Galle dat namma „Birgen“ davja læ gullum Same-ædnamest. Birgen gavpugest boatta min lusa ollo jafok ja æra galvok, Birgeni fastain saddijuvvu min guolle, ja Birgen dampak jottek juokke bæive min gaddi mæddel.

Birgenest orruk 68000 olbmu, ja Birgen læ okta Norga riggasæmus gavpugin. Mana Birgen bruggoidi ovta arggabæive, de viissalis barggo læ oaidnemest. Hæstak gessek stuora gurmid buokslai galvoin, olbmak gudek daid skipai sisa, dampak ja æra skipak bottek ja vulggek duojasi; daggar barggo læ, atte olbmuk æi asta dudnji vastedet.

Mi læ dakkam Birgen riggesen? Gavppe ja dussefal gavppe. Dastgo ænam Birgen birra i læk saddolas. Varek læk birra buok. Mæra rasta assek læk viežžam riggesvuofaidæsek, Englandast, Duiska-ædnamest, Nordlandast ja Finmarkost.

Darolas gonagas Olav Kyrre rakadi dam gavpuga 1170; ja moadde jage mañnel juo orru dobbe æpes gavppe-olbmak, gudek skipaidæsek alde manne olggo-ædnamidi. Dam jage 1300 algge Birgen assek jottet Finmarkkoi gavpaam varas; dast si oste gulid, biergo, duljid ja nakid j. n. v. Ja dam gavpe si læk dalaçi adnam. Æska min beivin læk Troandem ja Kristianssund olbmuk deiki boattam. Mutto Birgen olbmuk dittek rađe; si arvvalek, atte appe læ vides, ja læk huksim stuora skiparakadamsaje; dobbe si rakadek stuora ruovdedampaid, mak mannek Kinai, Afriki ja Ameriki. Stuoremus Birgen-damppla gæssa 6000 ton (1 ton læ 1000 kilo). Go don dal anak muitost, atte stuoremus Ruossaskippa, mi fidna Finmarkost, gæssa dussefal 200 ton, de don satak jes alket rekinastet, atte 30 daggar Ruossaskippa sittek i Birgen-dampa sisa, ja atte stuora slumpa galvoin dam lakai dolvvu-juvvu abe rasta. I ovtage æra gavpugest Norgast læk nuft ollo dampak go Birgenest. Dam lakai min beivin Birgen-olbmuk tinijek. Mutto ollo barggo ja jurdasamfabmo darbasuvvu dasa; nuorra olmai fertte skuvlast mannat hæitekættai,

vuost Birgenest, dasto olggo-ædnamest; dobbe son fertte ollo amas gielaid oappat ja dasto barggat sidast æe gavpest nuftgo balvvalægje; æska dalle son daidda læt æeppe stivrrit dam stuora bargo.

Nuft gukka go Birgen-olbmuk legje aidno rađđijægjek Finmarkost, dalle si vissa manga gærde dakke ollo betolašvuoda min olmui vuostai, nuft atte æp mi galga morastet, damditi go dat aigge læ vassam. Mutto læi maidai muttom aigge, go Birgen-olbmuk ješa givseduvvujegje hui sagga.

Dalle Duiska-giefmannek botte ja masa olgus-ægje olbmuid Birgenest. Dalle læi dobbe hui lossis dille. Dal Daro-olbmuk dobbe ellek nuftgo æra Norga baikin, ja min doavvo læ, atte buokslai betus galga mañestaga javkkat min ædnamest.

Kristalaš olbmuk barggek viissalet damge gavpugest buok baha vuostai. Ollo æatba, stuora, boares girkok læk dobbe ja goæuk juokke sodnabæive gavppe-olbma muittet dam aidno duotta riggodaga. Stuora buocceviesso spittalazai varas (St. Jørgens hospital) gavdnu dobbe; mutto go dal æi læk ollo spittalazak Norgast, de dimag mærrereduvvui, atte dastmañas daggaražak galggek dobbe dikšuvvut, gæin læ gæpes-davdda.

Birgenest læk ollo daggar viesok, gost læskak, vaivasak, oarbes manak j. n. v. gavdnek suoje.

Birgen læ hui æabba gavpug. Buorre havdna, hærvas girkok ja viesok, alla varek, mai mietta ruonas muorak lodnjajek, æabba sulluk.

Daggar buorre dille læ min ædnamest min beivin, dainago mist læ læmas rafhe 86 jage. Likkolaš Norga asse, sadde ustelaš jurddaga dokko, gost soade badne gaska! —

Buokak, gudek dattuk „Sami usteb“ dam jagest, ferttijek dal offtasist dinggot dam dam lagamus poastarappet. Gutte i læk maksam, i oažo blađe.

„Sami Usteb“ matta dinggujuvut juokke poastarappe bokte, go jakkodagast maksuvvu 80 evre.

Dat boatta ovta gærde juokke manost.

Prenteduvvum Tromsapoasta
prentedam-viesost.